

Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Satın Alma-Satma ve İhale Prosedürlerinin Hazırlanması ve Uygulanmasına İlişkin Yeni Yönetmelik Yayımlandı

I. Giriş

Türkiye elektrik piyasasında dağıtım sisteminin kullanımına ilişkin bedeller, dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyetlerini yürütebilmesi için gerekli olan maliyetlerden hareketle belirlenmektedir. Dağıtım hizmetinden faydalanan kişilere uygulanacak hizmet tarifeleri, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belli dönemler itibariyle ölçülen maliyetlere makul bir kar oranının eklenmesi suretiyle oluşturulmakta ve bu tarifeler dağıtım şirketleri tarafından uygulanmaktadır. “Maliyet Artı Kar” olarak tanımlanan bu yöntemin, aşağıdaki tabloda belirtildiği gibi çeşitli fayda ve sakıncaları vardır.

Maliyet Artı Kar Yönteminin Faydaları	Maliyet Artı Kar Yönteminin Sakıncaları
<ul style="list-style-type: none">• Şirketleri mali açıdan koruması ve maruz kaldıkları riskleri azaltması,• Şirketlerin finansman maliyetlerini azaltması,• Yatırımlar için kaynak yaratması,• Aşırı miktarda kar elde edilmesini engellemesi.	<ul style="list-style-type: none">• Şirketlere verimliliklerini artırmaları ve maliyetlerini düşürmeleri için yeterli teşvik sağlamaması,• Yatırım riskini aşırı artırması,• Fiyat kontrollerinin sıklıkla yapılması nedeniyle, düzenleyici işlem yükünü ve maliyetini ciddi oranda artırması,• Şirketlerin verimsiz olması ve gerekli verilerin elde edilememesi yönünde oluşan kaygılara bağlı olarak, zaman içerisinde ilave düzenlemeler gerektirmesi,

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun “Maliyet Artı Kar” yönteminin yukarıda değinilen sakıncalarını gidermek amacıyla hazırladığı Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Satın Alma-Satma ve İhale Prosedürlerinin Hazırlanması ve Uygulanması Yönetmeliği (“Yönetmelik”) 25 Mayıs 2016 tarihli ve 29722 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik’te, elektrik dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyeti kapsamında yapacağı her tür yapım, mal ve hizmet alımı ile varlık ve hizmet satışı işlerinde şeffaflığı, rekabeti, eşit muameleyi temin etmek ve isteklilerin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve diğer mevzuat uyarınca ticari sırlarının gizliliğini, denetlenebilirliğini ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak üzere, bu şirketlerin uygulayacakları bir satın alma ve ihale prosedürünün hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Yönetmelik, Kamu İhale Kanununa tabi olmayan elektrik dağıtım şirketlerine uygulanacak olup, detayları aşağıda ayrıntılı bir şekilde aktarılmıştır.

II. Yönetmelik'in Kapsamı

Yönetmelik'in 2 nci maddesinde Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayan elektrik dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyeti kapsamında gerçekleştirecekleri yapım, mal ve hizmet alımı ile varlık ve hizmet satışı işlerine esas yapılacak satın alma, satma ile ihale süreç ve işlemlerinin Yönetmelik'in kapsamına gireceği belirtilmiştir. Ancak, elektrik dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyeti kapsamında veya dağıtım faaliyeti ile birlikte yürüttüğü aşağıdaki faaliyetleri Yönetmelik'in kapsamı dışında bırakılmıştır:

- 1) Gayrimenkul satın alma ve kiralama ile elektrik, su, doğal gaz, telefon, toplantı organizasyonu, eğitim, konaklama, ulaşım, sağlık giderleri, reklam gibi mal ve hizmet alımları,
- 2) Ar-Ge projeleri kapsamında yapacağı hizmet alımları,
- 3) İktisadî ve teknik bütünlük dikkate alınarak 100.000 TL'nin altında maliyeti olan yapım, mal ve hizmet alımı işleri.

III. Temel İlkeler

Yönetmelik'in 5 inci maddesinde elektrik dağıtım şirketlerinin, dağıtım faaliyetleri kapsamında gerçekleştirecekleri ticari işlerde şeffaflığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, denetlenebilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla yükümlü olduğu belirtilerek bu hususun sağlanması için gerekli prosedürel işlemler belirlenmiştir.

Buna göre, Yönetmelik'e uygun olarak hazırlanmış satın alma ve ihale prosedürlerinin Kuruma sunulması gereklidir. Bu işlemin en geç Yönetmelik'in yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde yapılması zorunludur.

Yönetmelik'te; dağıtım şirketlerinin yapım, mal ve hizmet alımı ile varlık satışı kapsamındaki işlerine ilişkin satın alma ve ihale prosedürlerinde; açık ihale, davetiye usulü ihale, doğrudan temin ve kapsam dışı alım olmak üzere dört farklı metodun uygulanabileceği kabul edilmiş ve kapsam dışı alım harici metodların uygulanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Yönetmelik ile tek bir sözleşmeye bağlanacak olan işlerin üst limit tutarı ise 2016 yılı için 20.000.000 TL olarak düzenlenmiştir. Buna göre;

Açık ihale, bütün isteklilerin teklif verebildiği, ihaleden en az yedi iş günü öncesinden ilan edilen usuldür. Üst limiti 20.000.000 TL'ye kadar olan tüm işlerde bu metod kullanılabilir.

Davetiye usulü ihale, kısa listede bulunan tüm isteklilerin ihaleden en az yedi iş günü öncesinde davet edilmesi ile gerçekleşen usuldür. Kısa liste ise, elektrik dağıtım şirketlerinin belirlemiş ve yayımlamış olduğu yeterlilik kriterleri çerçevesinde yapım, mal ve hizmet alımları için yapım işi yüklenicileri, mal alımı tedarikçileri ile hizmet işi yüklenicilerinden oluşturdukları portföyü ifade etmektedir. Yaklaşık maliyeti 1.000.000 TL'ye kadar olan işler, bu yöntemle ihale edilebilecektir.

Doğrudan temin usulü, ilan yapılmaksızın, tekliflerin hazırlanması için yeterli süre tanınmak suretiyle davet edilecek istekli ile dağıtım şirketinin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılamak amacıyla teknik şartlar ve fiyat üzerinde görüşme yapılarak anlaşılması usulüdür. İhale süreci beklenmeden görevlendirilecek kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak gerçekleştirilen bu usulün takip edilmesi, ancak Yönetmelik'te sayılan belli durumlarda mümkündür. Doğrudan teminin mümkün olabileceği haller aşağıdaki gibidir.

- 1) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel, tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi,
- 2) Tek bir gerçek veya tüzel kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması,
- 3) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonunun sağlanması için ihtiyaç duyulan yedek parça, malzeme veya hizmetin ilk alım yapılanın dışında başka gerçek veya tüzel kişiden temin edilememesi,
- 4) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can ve mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya elektrik dağıtım şirketleri tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine alımın yapılmasının zorunlu olması.

Bununla birlikte Yönetmelik iktisadî ve teknik bütünlüğü bulunan işlerin parçalara bölünerek ihale edilemeyeceğini öngörmüştür.

IV. Çerçeve Anlaşmalar

Çerçeve anlaşma, Yönetmelik kapsamından bir ihale usulü olarak kabul edilmemekle birlikte ihale dokümanında belirtilmiş olma kaydı ile yıllık (en fazla iki yıl olmak kaydı ile) veya daha kısa süreli belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen ve açık ihale sonucunda oluşan bir anlaşma olarak düzenlenmiştir. Çerçeve anlaşma, işin süresi veya miktarının tamamlanması durumlarında sona ermekte olup; her halükarda Yönetmelik'in yayımı tarihi itibari ile yürürlükte bulunan iki yıldan fazla süreli çerçeve anlaşmaların en geç 31/12/2017 tarihi itibariyle sonlandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

V. Teklif Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Yönetmelik'in 5 inci maddesinin beşinci fıkrası ile ihaleye teklif veren isteklilerin üzerine sözleşme bırakılmaması veya kısa listeye başvuran adayların yeterli görülmemesi halinde sözleşme bırakılmama veya yeterli görülme gerekçelerinin istekli veya adaylara itiraz süresi içinde bildirileceği düzenlenmiştir. İlgili madde kısa listeden çıkartılanlara da kısa listeden çıkarılma gerekçelerinin bildirileceğini düzenlemektedir. Aynı şekilde ihalenin sonucu tüm isteklilere bildirilecektir. Yapılan tüm bildirimlerin anlaşılır ve açık bir şekilde yazılı olarak yapılması esastır.

VI. İlanlar

Yönetmelik'in 6 ncı maddesi, gerçekleştirecek ihale ve satın alma-satma işleri için gerekli olan ilanların ve ilan niteliğinde olan zeyilnamelerin, hazırlık gerektiren bilgi ve belgelerin, istekli veya adaylar tarafından gerekli hazırlıkların yapılabilmesi için en az yedi iş günü öncesinde **yerel yazılı basında ve ihale tarihine kadar kalmak üzere internet ana sayfasında** kolayca erişilebilecek görünür bir alanda yayımlanması gerektiğini düzenlemiştir. Bu ilanların açık ve net olması ve istekli veya aday olmak isteyenlerin ihaleye veya kısa listeye ilişkin bilgilere erişimi engellenmemesi gerekir.

VII. Kısa Liste Adaylarının Değerlendirilmesi

Yönetmelik'in 8 inci maddesi, kısa liste adaylarının değerlendirilmesi sürecini düzenlemektedir. Buna göre, öncelikle kısa listeye başvuran adaylardan, ekonomik ve malî yeterlik ile meslekî ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak kısa liste ilanında belirtilmek kaydıyla işin tekniğine uygun bilgi ve belgeler istenmektedir. Bu bilgi ve belgeler üzerinden, dağıtım şirketinin tecrübelerinden faydalanılarak ve adayların referansları, teknik ve malî yeterlikleri de dikkate alınarak tedarikçiler, hizmet yüklenicileri veya yapım yüklenicileri arasından ilanda da açıkça belirtilmiş olan objektif kriterlere göre tercih yapılarak dağıtım şirketi tarafından kısa liste oluşturulacaktır. Yönetmelik'in yayımı tarihine kadar dağıtım şirketleri tarafından oluşturulan kısa listeler ise, Yönetmelik'e uygun olacak şekilde Yönetmelik'in yayımı tarihinden itibaren 1 ay içerisinde revize edilmelidir.

Kısa listeye dahil olmak üzere gelen başvuruların değerlendirilmesi ve kısa listenin güncellenmesi amaçları ile kısa liste yılda en az iki kez dağıtım şirketi tarafından değerlendirilecektir.

VIII. Tekliflerin Alınması ve Değerlendirilmesi

Yönetmelik'in 9 uncu maddesi tekliflerin alınması ve değerlendirilmesi sürecini düzenlemektedir. Buna göre, açık ihale ve davetiye usulü ihalelerde teklifler, kapalı zarf yöntemi veya internet yolu ile alınabilecek olup, bir ihalede söz konusu bu iki yöntemden sadece biri kullanılabilir.

Tekliflerin kapalı zarf ile alınması durumunda zarf üstünde isteklinin teklif tutarına ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmeden, adı ve/veya unvanı, imzası, iletişim adresleri (posta ve e-posta adresleri), telefonu, hangi ihale için teklif verildiğine ilişkin bilgiler yer alabilecektir. Teklifler, ihale ilanında belirtilen ve isteyen isteklilerin de katılabileceği zamanda ve yerde tutanakla açılır. Tekliflerin elektronik ortamda yapıldığı durumlar da dahil teklifler; ihale ilanında belirtilen zamana kadar açılmaz.

Alım ihalelerinde yapılan tekliflerin açılmasından sonra açık eksiltme, satım ihalelerinde yapılan tekliflerin açılmasından sonra ise açık arttırma yapılır ve bu hususa ihale dokümanında yer verilir.

Ekonomik ve malî yeterlik ile meslekî ve teknik yeterliklere ilişkin kriterler ihale dokümanında belirtilerek ihaleye katılacak isteklilerden işin tekniğine uygun olarak bilgi ve belge istenir. Belirtilen şartlarda yapılacak ihalelerin değerlendirilmesi ise, en az üç kişiden oluşan komisyon marifetiyle yapılır. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif; teklif fiyatına veya teklif fiyatının yanı sıra, işletme ve bakım maliyeti, verimlilik, kalite ve teknik üstünlükler gibi fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlenir.

İhalelerde, gelen tekliflerin ise üçten az olmaması gerekmektedir. Aksi halde ihale iptal edilerek sürecin yenilenmesi gerekmekte olup, bu durum Yönetmelikte belirlenen ilan hükümlerine uygun olarak ilan edilecektir. Tekrar edilen ihalede ise belirtilen teklif sayısı şartı aranmayacaktır.

IX. Yayınlar

Yönetmelik'in 10 uncu maddesi ile, dağıtım şirketlerine dağıtım faaliyeti kapsamında gerçekleştirecekleri ticari işlerde uygulayacakları ve mevzuata uygun hazırladıkları satın alma ve ihale prosedürlerini internet ana sayfasından kolaylıkla ulaşılabilecek şekilde süresiz olarak yayımlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Kapsam dışı alımlar hariç, yapılacak tüm satın alma-satma ve ihale işleri, metodu ile birlikte Yönetmelik'in ilana ilişkin maddesine uygun olarak yayımlanır. Aynı şekilde, yine kapsam dışı alımlar hariç tüm alım ve satım ihale kararları, ihaleyi kazanan istekli bilgileri ve sözleşme bedeli bilgileri erişim sınırı olmaksızın internet ana sayfasından ulaşılabilecek şekilde süresiz olarak yayımlanır.

X. Tarife hesaplamaları

Yönetmelik'in 11 inci maddesinde, tarife hesaplamaları kriterlerini belirlemektedir. Bu madde ile yatırımları EPDK tarafından tarifelenen elektrik dağıtım şirketlerinin, *dağıtım faaliyeti kapsamında bu Yönetmeliğe aykırı şekilde yaptığı yatırım işleri ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin gerçekleştirmelerin Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan tarife hesaplamalarında dikkate alınmayacağı* hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu maddede aynı zamanda, dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyeti kapsamında Yönetmelik'e aykırı şekilde yaptığı satış işlemlerinde; satışa konu malzemenin yeni bedelinin belirlenebilmesi halinde bu bedelin, belirlenememesi halinde ise gerçekleşen satış bedelinin 10 katının varlık satış geliri olarak yapılacak tarife hesaplamalarında dikkate alınacağı düzenlenmiştir.

LBF Partners Olarak Sizin İçin Ne Yapabiliriz?

Enerji hukuku ve şirketler hukuku ekibimiz aşağıdaki hukuki hizmetleri sunmaktadır:

- Enerji projelerine ilişkin yatırım süreçlerinin yürütülmesi,
- Şirket kuruluşlarının yapılması,
- Enerji şirketlerinin devralınmasında hukuki inceleme dahil tüm süreçlerin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin due diligence sürecinin yürütülmesi,
- Enerji projelerine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuki destek sunulması.